

Razvijanje partnerstva s roditeljima

Irena Ivaštanin, prof. i Darinka Vrbaneć
Dječji vrtić Čarobna šuma, Buzin

Suvremeno roditeljstvo shvaća se kao proces, uloga i kao odnos u stalnoj promjeni i interakciji sa širim društvenim kontekstom pa je osobito važno da vrtić prepozna i odgovori na one potrebe roditelja tj. skrbnika djeteta koje su im u određenoj fazi njegova roditeljstva prioritet (Nacionalni kurikulum za rani i predškolski odgoj i obrazovanje, 2015., 15).

Aktivna uloga djece u provođenju aktivnosti

Ako postoji nešto što želimo promijeniti kod djeteta, trebamo prvo vidjeti nije li to nešto što bi možda radije trebalo promijeniti u nama samima.

Carl G. Jung

Roditeljstvo je važna i nadasve zahtjevna životna uloga. Uz novu generaciju djece dolazi i nova generacija roditelja koji moraju pronaći primjeren i njima prihvatljiv način zadovoljavanja sve težih zahtjeva koji se stavljaju pred njih. Upravo zato potrebno je shvaćati obitelj kao jedinstven entitet sa svojim

potrebama, navikama, ritualima, željama, odnosima, jednako kao i vlastitom kulturom. Dijete prvenstveno u obitelji stječe svoje 'prve spoznaje o sebi i svijetu oko sebe, uči o komunikaciji i odnosima, suživotu, zajedništvu, toleranciji, razvija svoje potencijale i stječe spoznaje i vještine prijeko potrebne za čitav ži-

voť (Nacionalni kurikulum..., 2015., 13). Roditelji danas imaju pravo na osnaživanje i podršku u cjelovitom razvoju djeteta, a uloga je vrtića uspostaviti kvalitetne odnose s roditeljima i jačati njihove kompetencije za uspješno roditeljstvo. No nameće nam se pitanje može li suradnja roditelja i ustanova za rani i predškolski odgoj i obrazovanje, ovakva kakva jest, biti dostatna? Suradnja kakvu smo dosad poznavali – suradnja putem roditeljskih sastanaka, individualnih konzultacija, prigodnih ili tematskih radionica, druženja i priredbi djece, omogućavala je samo jednosmjernan odnos koji je najčešće potaknut od strane ustanove prema roditeljima. Takvi oblici suradnje pokazali su da ne mogu u potpunosti i kvalitetno zadovoljiti potrebe roditelja, stoga je potrebno promišljati o novim načinima uspostavljanja kvalitetnijih odnosa. Partnerstvo s roditeljima nameće se kao prihvatljiv oblik uspostavljanja kvalitetnih i uvažavajućih odnosa ustanova za rani i predškolski odgoj i obrazovanje, zbog toga što osim zajedničke uključenosti i ravnopravnosti sudionici dijele i odgovornost za postizanje zajedničkog cilja. Kako bismo mogli uspješno graditi i njegovati partnerske odnose s roditeljima, potrebno je zadovoljiti neke preduvjete koji su ključni za uspostavljanje kvalitetnih odnosa bilo koje

vrste. Preduvjet od kojeg treba početi jest stvaranje *povjerenja*, te uvažavanje vrijednosti svih dionika koji imaju zajednički cilj, a to je primjereno odgovoriti na individualne i razvojne potrebe djeteta i osigurati kvalitetniju podršku cjelokupnom razvoju djeteta. Da bi se moglo stvoriti povjerenje svih uključenih, oni moraju biti otvoreni za istraživanje, otkrivanje i učenje o sebi samima i u odnosu na druge dionike. Odgajatelj i svi ostali djelatnici vrtića moraju razvijati posebnu osjetljivost za prepoznavanje specifičnih potreba roditelja. Uloga odgajatelja više nije jedina koja preuzima inicijativu pri ostvarivanju komunikacije, već je ta mogućnost ravnopravno podijeljena s roditeljima. Partnerstvo s roditeljima dugotrajan je proces istraživanja i otkrivanja novih načina koji će dati kvalitetniji odgovor na potrebe i djece i roditelja. Konstruktivno partnerstvo između roditelja i odgajatelja treba se temeljiti prvenstveno na poznavanju i razumijevanju očekivanja u vezi njihovih pojedinačnih uloga. Da bi se uspostavili uvažavajući odnosi, svi sudionici moraju imati vrlo jasna očekivanja te zajedničke ciljeve, stoga je potrebno biti svjestan potencijalnih čimbenika koji su prepreka u ostvarivanju kvalitetnih odnosa. Pronalaskom novih, prihvatljivijih načina uključivanja roditelja postizemo viši stupanj njihove osviještenosti o važnosti svoje uloge. Faktor koji uvelike utječe na stvaranje partnerskih odnosa s roditeljima jest i stav odgajatelja prema roditeljskim kompetencijama i važnosti njihovog uključivanja. Nerijetko se takav negativan stav generira isključivo iz neznanja i nedovoljno razvijenih stručnih kompetencija odgajatelja, što je izvor nerazumijevanja potreba djece i roditelja. Kontinuiranim i ciljanim stjecanjem novih vrijednosti i spoznaja, razumijevanja i uvažavanja odgajatelja i drugih djelatnika vrtića, moguće je postići razvoj vlastite odgojno-obrazovne prakse koja njeguje partnerstvo s roditeljima. Jačanjem profesionalnih kompetencija odgajatelja, kao i ostalih sudionika odgojno-obrazovnog procesa, omogućuje se pružanje kvalitet-

nije podrške razvoju djeteta, razvoju roditeljskih kompetencija, a time i kurikulumu u cjelini. Uloga roditelja u partnerskim odnosima mijenja se iz uloge pasivnog promatrača i slušatelja u aktivnu i djelotvornu ulogu ravnopravnog partnera.

Zajednička gradnja odnosa i odgovornosti

Uloga djeteta u partnerskim odnosima također više nije pasivna. Na dijete se prije gledalo kao na predmet praćenja, dok sada dijete postaje sudionik procesa u percipiranju, istraživanju i međusobnom učenju djeteta, roditelja i odgajatelja. Roditelju se omogućuje vrijeme kad može boraviti u skupini zajedno s djetetom, daje mu se ravnopravna mogućnost u iniciranju, konstruiranju i razvijanju provedbenih aktivnosti. Roditelj u partnerskim odnosima dobiva priliku novog načina percipiranja djeteta i njegovih razvojnih mogućnosti, jer roditelj uči uz dijete i o djetetu. Ovakvim cjelokupnim odnosima koji povezuju obiteljsko i institucionalno okruženje, roditelj ima mogućnost razvijanja vlastitih roditeljskih kompetencija, uočavanja, uvažavanja i praćenja mogućnosti i interesa djeteta. Usvajanjem i razvijanjem stečenih kompetencija koje pomažu u ostvarivanju kvalitetne roditeljske uloge, roditelj može biti kvalitetna podrška cjelovitom razvoju djeteta. Neki oblici partnerskih odnosa koje provodimo u Dječjem vrtiću 'Čarobna šuma', već sada pokazuju kvalitetan iskorak u percipiranju odgojno-obrazovne prakse. Otvaranjem vrata, ne samo djeci u skupini već i roditeljima, stvorili smo uvjete za suradničko učenje i otkrivanje različitih mogućnosti svih dionika. Od roditeljskih sastanaka došli smo do diskusijskih grupa, od individualnih konzultacija do zajedničkih refleksija u kojima i dijete preuzima dio aktivne uloge. Shvaćanje važnosti i isprepletenosti međusobnih kompetencija svih dionika, ali i međusobnih očekivanja, jedino može dovesti do zajedničkog postignuća. Ustanove za rani i predškolski odgoj i obrazovanje predstavljaju kompleksan sustav u ko-

Interaktivan način uključenosti roditelja u aktivnosti

Sudjelovanje roditelja u aktivnostima skupine

Zajednička refleksija djeteta, roditelja i odgajatelja

jem je međusobna povezanost svih dionika ključna za njezin daljnji razvoj, a time i razvoj vlastitog kurikulumu.

Literatura:

1. Brajša, P. (2003.): *Roditelji i djeca*. Zagreb: Glas Koncila
2. Jurčević-Lozančić, A. (2005.): *Izazovi odrastanja – predškolsko dijete u okruženju suvremene obitelji i vrtića*. Petrinja: Visoka učiteljska škola
3. Ljubetić, M. (2007.): *Biti kompetentan roditelj*. Zagreb: Mali profesor
4. Ljubetić, M. (2009.): *Vrtić po mjeri djeteta*. Zagreb: Školska knjiga.
5. Ljubetić, M. (2011.): *Partnerstvo obitelji, vrtića i škole*. Zagreb: Školska knjiga
6. Miljak, A. (2009.): *Življenje djece u vrtiću*. Zagreb: SM Naklada.
7. *Nacionalni kurikulum za rani i predškolski odgoj i obrazovanje*, 2015.
8. Slunjski, E. (2011.): *Kurikulum ranog odgoja - istraživanje i konstrukcija*. Zagreb: Školska knjiga.